

עפ"ת 46499/06/15 - מדינת ישראל נגד מוריה אילוז

בית המשפט המחוזי בירושלים בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 46499-06-15 מדינת ישראל נ' אילוז

בפני כבוד השופט הבכיר, צבי סגל

מדינת ישראל המערכת

ע"י ב"כ עו"ד סאמי חוראיי

מפרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

נגד

המשיבה

מוריה אילוז

ע"י ב"כ עו"ד דודו עמר

פסק-דין

1. לפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בירושלים (כב' השופט [כתוארו דאז] א' חן) בפל"א 3919-10-14, מיום 14.5.15, בגדרו הורשעה המשיבה, על פי הודאתה, בעבירות של **נהיגה בזמן פסילה** בהתאם לסעיף 67 לפקודת התעבורה, התשכ"א-1961, **נהיגה ברכב ללא ביטוח** בהתאם לסעיף 2א לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970 ו**סירוב להגיד שם או מען והגדת שם או מען כוזבים** בהתאם לסעיף 62(4) לפקודת התעבורה; והושתו עליה העונשים הבאים:

א. 5 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות.

ב. הפעלת עונש מאסר מותנה בן 4 חודשים, אשר הושת על המשיבה בתת"ע 7974-10-13, לריצוי חופף לעונש המאסר שהושת בסעיף א' לעיל.

ג. הארכת הפסילה המותנית שהושתה על המשיבה בתת"ע 7974-10-13 וזאת למשך 24 חודשים (בנסיבות העניין, בהן המשיבה פסולה מלנהוג לתקופה ארוכה, מצא בית המשפט קמא להימנע מהשתת פסילה נוספת).

ד. קנס כספי בסך 5,000 ₪.

ה. 7 חודשי מאסר על תנאי למשך 36 חודשים, אם תנהג המשיבה ברכב בזמן היותה פסולת רישיון נהיגה או בשעה שאינה מורשית לנהוג.

ההליכים בפני בית המשפט קמא

2. על פי עובדות כתב האישום, ביום 20.10.14 נהגה המשיבה ברכב עת היה ידוע לה שהיא פסולה לנהיגה מכוח גזר הדין שניתן נגדה בתת"ע 7974-10-13, בגדרו הושתו עליה, בנוכחותה, 39 חודשי פסילה מנהיגה (יצוין, כי עונש הפסילה הופחת ל-30 חודשים עקב קבלת ערעור המשיבה שהוגש לבית משפט זה (עפ"ת 49665-05-14), זאת כחודש אחד בלבד טרם ביצעה את העבירות מושא ההליך דנא). באותן הנסיבות, התחזתה המשיבה בפני השוטרים לאחותה.

3. ביום 24.11.14 הודתה המשיבה בעובדות כתב האישום והורשעה במיוחס לה.

4. ביום 16.4.15 נשמעו הטיעונים לעונש, בגדרם עתרה המערערת להשית על המשיבה עונש מאסר בפועל של 4 חודשים בצירוף הפעלת עונש המאסר המותנה שהושת על המשיבה בתת"ע 7974-10-13, במצטבר, זאת לצד פסילת רישיון, הפעלת הפסילה המותנית וכן עונשים נלווים. מנגד, טען ב"כ המשיבה, כי המשיבה מנהלת אורח חיים נורמטיבי, לקחה אחריות מלאה על מעשיה ובחרה להודות במיוחס לה בכתב האישום כבר בשלב ההליך החקירתי. כמו כן, שולבה המשיבה בהליך טיפולי בו היא משתפת פעולה לאורך כל הדרך. הלכך, עתר ב"כ המשיבה לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהשית על המשיבה שירות לתועלת הציבור בהיקף של 300 שעות וצו מבחן לשנה, בנוסף להארכת המאסר המותנה ותקופת פסילה נוספת.

5. גזר הדין בעניינה של המשיבה ניתן ביום 14.5.15 ובגדרו הושתו עליה העונשים המפורטים לעיל. בהתייחסו למתחם העונש ההולם ציין בית המשפט קמא, כי על פי הפסיקה הנוהגת, העונש הראוי בגין עבירה של נהיגה בפסילה הוא מאסר בפועל, ועונש זה הינו הדרך היחידה למנוע את הישנות העבירה. עם זאת, מצא בית המשפט קמא, לא בלי לבטים, להסתפק בהשתת עונש מאסר לרצוי בדרך של עבודות שירות, למרות שהיה מקום להשית על המשיבה עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח, וזאת נוכח תפקודה הנורמטיבי, הבעת החרטה והשתלבותה בהליך הטיפולי.

הערעור שבפניו וטענות הצדדים

6. הערעור מופנה כנגד קולת העונש ברכיבי המאסר והפסילה בלבד. לטענת המערערת, שגה בית משפט קמא עת השית על המשיבה עונש מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות חלף הטלת עונש מאסר לריצוי מאחורי סורג ובריח. עוד שגה בית המשפט קמא עת הורה על חפיפת המאסר המותנה שהופעל (שהוטל במסגרת תת"ע 7974-10-13) עם העונש שהושת בתיק זה. לעמדת המערערת, אין בנימוקי בית המשפט קמא, לרבות

תפקודה הנורמטיבי של המשיבה; הבעת חרטה מצידה; השתלבותה בהליך טיפולי; וקשיי משפחתה, כדי להצדיק את הסטייה הניכרת ממדיניות הענישה הנהוגה והראויה בה נקט בית המשפט קמא. לעמדת המערער, המשיבה חסרת מעצורים ומהווה מפגע תעבורתי, זאת במיוחד נוכח העובדה כי ביצעה את העבירות מושא ההליך דנא חודש אחד בלבד לאחר שערעורה לבית המשפט המחוזי התקבל ועונשה הופחת. לאור כל אלו, עתרה המערער לבטל את עונש המאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות שהוטל על המשיבה וביקשה להשית עליה את העונשים הבאים: 8 חודשי מאסר בפועל, פסילת רישיון נהיגה נוספת לפסילה שכבר קיימת, הפעלת הפסילה המותנית הקיימת במצטבר וכן הותרת יתר רכיבי גזר הדין על כנם (קנס ומאסר מותנה).

7. עוד טרם נשמע הערעור, עתר ב"כ המשיבה להורות על קבלת תסקיר שירות מבחן עדכני בעניינה של המשיבה. משנדחה הדיון בנסיבות בלתי צפויות וב"כ המשיבה הצהיר כי שירות המבחן יגיש את התסקיר במהרה, כך שלא תידרש דחייה נוספת של הדיון, נעתרתי לבקשתו. ביום 24.9.15 הוגש תסקיר משלים מטעם שירות המבחן, ממנו עולה כי המשיבה משתפת פעולה באופן מלא עם הגורמים הטיפוליים ועוברת תהליך טיפולי משמעותי. להערכת שירות המבחן, מאסר בפועל יפגע בהליך השיקומי אותו החלה המשיבה ועלול לפגוע בדימויה העצמי. על כן, המליץ שירות המבחן להימנע מהטלת עונש מאסר בפועל.

8. ב"כ המשיבה, מצדו, סומך ידיו על גזר דינו של בית המשפט קמא וטוען כי לא בנקל תתערב ערכאת הערעור בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית. לטענתו, העונש שהושת על המשיבה איננו מקל כלל ועיקר - המדובר בעונש קשה המורכב ממאסר בדרך של עבודות שירות למשך 5 חודשים, פסילת רישיון ממושכת, קנס על סך 5,000 ₪ ומאסר מותנה לתקופה ארוכה. הלכך, לעמדת ב"כ המשיבה הענישה היא חמורה וראויה דיה. עוד טוען ב"כ המשיבה, כי המשיבה מודעת לחומרת מעשיה ושינתה את אורחותיה לאחר שהבינה את המסר שהעביר לה בית המשפט קמא. לבסוף, ציין ב"כ המשיבה כי עד לאירועים האחרונים הייתה המשיבה בחורה נורמטיבית לחלוטין, ללא עבר פלילי, סיימה לימודי תואר ראשון בקרימינולוגיה ועתידה להינשא בקרוב. לאור כל אלו, עתר ב"כ המשיבה להותרת העונש שנגזר בבית המשפט קמא על כנו, כך שהמשיבה תמשיך את הליך השיקום במסגרת שירות המבחן ותרצה את המאסר בדרך של עבודות שירות.

9. לבקשת ב"כ המשיבה, אפשרתי למשיבה לשאת את דבריה, בגדרם ציינה כי היא מודעת לחומרת מעשיה, שילמה עליהם מחיר כבד עת שהתה במעצר בית קרוב לחצי שנה, ואין כל סיכוי שתחזור על מעשים דומים בעתיד. עוד ציינה, כי היא בהחלט מודעת לכך שבעת ביצוע העבירה היא הפעילה שיקול דעת מוטעה, וכי כיום היא אדם שונה בתכלית ומעוניינת להמשיך את מסלול חייה בדרך טובה ותקינה יותר.

10. לאחר שעיינתי בהודעת הערעור; לאחר שבחנתי לעומק את פסק דינו של בית המשפט קמא, על לבטיו והיסוסיו; לאחר שהאזנתי רוב קשב לטענות הצדדים ולדברי המשיבה כפי שאלו הובאו בדיון שהתקיים בפניי; הגעתי לכלל מסקנה, לא בלי היסוס והתלבטות אף מצדי, כי דין הערעור להתקבל. להלן יפורטו נימוקיי.
11. אכן, מושכלות ראשונים הם כי אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בעונש שהטילה הערכאה הדיונית, אלא אך במקרים חריגים בהם גזר הדין סוטה באורח קיצוני ממדיניות הענישה הראויה והנוהגת, ובמקרים בהם נפלה טעות בולטת בגזר דינו של המערער (ע"פ 8823/12 **דור שבתאי נ' מדינת ישראל**, פסקה 37 לפסק הדין (1.7.14)); ע"פ 8815/14 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 17 לפסק הדין (19.4.15)). לאחר שנשקלו הנסיבות בכללותן, בראי הפסיקה הקיימת, באתי לכלל מסקנה כי המקרה דנא נופל לגדרם של המקרים חריגים המצריכים את התערבותה של ערכאת הערעור, אם כי רק בחלק המרכזי של העונש שנגזר.
12. כאמור, לבטיו של בית המשפט קמא נהירים לי ועמדו לנגד עיניי. לא אכחד כי אף אני התלבטתי רבות בנדון. לא נעלמו מעיניי שיקוליו, היסוסיו ושקלוליו של בית משפט קמא עובר להכרעתו הסופית מהו העונש שיש להשית על המשיבה, כמו גם מידת החסד בה בחר לילך בסופו של יום. קראתי את נימוקיו והבנתי לליבו של השופט המלומד, אשר סוגיות אלו ודומות להן היו לחם חוקו במשך תקופה ממושכת. יחד עם זאת, לאחר שקילת מכלול הנסיבות בתיק, הגעתי לכלל מסקנה, כי הפן הציבורי חייב, זו הפעם, לגבור על הפן האישי האינדיבידואלי, וזאת נוכח התנהגותה החמורה במידה יוצאת דופן של המשיבה.
13. בית המשפט קמא עצמו, בגדר לבטיו, קבע במסגרת גזר הדין, כי על פי הפסיקה הנוהגת, העונש הראוי בגין עבירה של נהיגה בפסילה הוא מאסר בפועל, ועונש זה הינו הדרך היחידה למנוע הישנות עבירות כגון דא. זאת, בעיקר נוכח העובדה שנהיגה בזמן פסילת רישיון טומנת בחובה סיכונים רבים לביטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט (להשוואה ראו: רע"פ 3878/05 **בנגוזי נ' מדינת ישראל**, פסקה 8 להחלטה (26.5.05)).
14. במקרה דנא, למשיבה עבר תעבורתי הכולל בחובו שתי הרשעות בעבירות חמורות. האחת, **נהיגה תחת השפעת סם** שבוצעה ביום 31.3.12, בגינה הושתו עליה ביום 3.12.13 קנס ופסילה מותנית למשך 3 חודשים (תת"ע 39-05-12). השנייה, עבירה של **נהיגה בשכרות** שבוצעה ביום 4.10.13, בגינה הושתו עליה ביום 22.4.14 פסילה למשך 39 חודשים (36 חודשים במצטבר להפעלת 3 חודשי פסילה מתיק תת"ע 39-05-12), פסילה מותנית, ו-4 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים (תת"ע 7479-10-13). כאמור, בערעור שהוגש לבית המשפט המחוזי (עפ"ת 49665-05-15) הופחת עונשה של המשיבה מ-39 חודשי פסילה ל-30 חודשים בלבד (פסק הדין מיום 16.9.14).

15. האזנתי רוב קשב לדברי המשיבה ובא כוחה המלומד, לפיהם המשיבה הינה בחורה נורמטיבית אשר העבירות בהן הורשעה אינן משקפות את ערכיה ואורחותיה. דא עקא, שמעשיה של המשיבה, כפי שאלו עולים מעברה התעבורתי, סותרים זאת ומוכיחים אחרת. המשיבה זכתה לקבלת הזדמנות שנייה ואף שלישית. לא זו אף זו, בית המשפט המחוזי הלך כבר בעבר כברת דרך לכיוונה, עת קיבל את ערעורה והורה על הפחתת עונש הפסילה שהוטל עליה. למרות זאת, כחודש אחד בלבד (!) לאחר מתן פסק הדין בערעור, ביצעה המשיבה את העבירות בהן הורשעה במסגרת ההליך דנא. כעת, מבקשת המשיבה שוב כי תינתן לה הזדמנות (רביעית במספר), ולבקשה זו, עם כל הצער, ויש כזה, לא אוכל להיעתר.

16. הפרת המשיבה את החוק, באופן חוזר ונשנה, מהווה התנהגות חמורה הטומנת בחובה סיכון לאחרים ומפגינה זלזול בוטה בחוק ובצווי בית המשפט. התנהגות מעין זו חייבת לקבל מענה הולם בדרך של ענישה מרתיעה וממשית. תהיתי - ביני לביני ואף בפניה - מה יש בה במערערת, באישיותה החבויה מעין, שעונשים כה מתחשבים קודמים לא הרתיעוה מלעבור עבירות נוספות. לתשובה מספקת לא זכיתי. אפשר שאין כזו; אפשר שעל כך מנסה גם שירות המבחן לתהות ולתקן. משכך - כפתה המשיבה בהתנהגותה על בית משפט שלערעור את ההכרעה הבלתי נמנעת בעניינה.

17. מהמקובץ לעיל עולה אפוא, כי דין הערעור להתקבל במובן זה שיושת על המשיבה עונש מאסר לריצוי של ממש. יחד עם זאת, מצאתי להתחשב בהליך השיקומי אותו החלה המשיבה (ויש לקוות שיצלח) ובהצהרת כוונותיה כי לא תחזור לבצע עבירות דומות בעתיד (על אלו לצערי ועל פי ניסיון העבר קשה יותר לסמוך), כך שעונש המאסר המותנה שהוטל על המשיבה בתת"ע 7974-10-13 יופעל כולו בחופף לעונש המאסר בתיק דנא. עוד מצאתי לקבוע, כקביעת בית משפט קמא, כי עונש הפסילה הממושך שהושת עליה בתיק הקודם די בו, בעיקר עת הוארכה תקופת הפסילה המותנית ב-24 חודשים נוספים.

סוף דבר

18. הערעור מתקבל, בחלקו, ואך במובן זה שהמשיבה תישא את עונש המאסר בין כתלי הכלא חלף עבודת השירות שהשית בית משפט קמא, אם כי לתקופה קצרה מזו שגזר בית משפט קמא (5 חודשים), כלהלן:

א. 4 חודשי מאסר בפועל.

ב. יופעל עונש המאסר המותנה של 4 חודשים, אשר הושת על המשיבה בתת"ע

7974-10-13; זאת, באופן חופף לעונש המאסר שהושת בסעיף א' לעיל, כך שעל המשיבה

לרצות בסך הכול 4 חודשי מאסר בפועל.

ג. רכיבי עונשי הפסילה והפסילה המותנית, בהם ביקשה המערערת להתערב לחומרה, יוותרו על כנם מנימוקי בית משפט קמא; כך גם עונש המאסר המותנה והקנס הכספי, לגביהם לא הוגש ערעור.

אם לא יוחלט אחרת על ידי ערכאה מוסמכת, תתייצב המשיבה לריצוי מאסרה ביום 20.12.15 עד השעה 09:00 בבית המעצר נווה תרצה כשהיא מצוידת בתעודה מזהה.

ניתן היום, ט"ו חשוון תשע"ו, 28 אוקטובר 2015, במעמד הנוכחים.

צבי סגל, שופט בכיר